

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta šte. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose šte. 7

Cena: Posamezna šte. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190
Poštno ček. račun: šte. 24/12410

Leto VII. - Štev. 46

Gorica - 17. novembra 1955 - Trst

Izhaja vsak četrtek

KARTE NA MIZI

Katoliški list ne smemo poročati o ženevski konferenci, kakor da bi bili brezbržni opazovalci. Danes se v diplomatskih vrhovih dogajajo in pripravljajo stvari, ki utegnejo za bodočnost marsikaj ustvariti, pa tudi nepopravljivo pokvariti. Pomislimo na primer samo na konferenco v Jalti, kjer je Stalin od nairnega Roosevelta — pa tudi Churchilla — dosegel, da si je lahko Sovjetska zveza podrgla celo vrsto nekoč svobodnih in demokratičnih narodov ter jim vsilila komunistično diktaturo. Kdo si je takrat predstavljal, koliko krivice, koliko žalosti in nepopisnega gorja bo povzročilo nezadostno poznavanje sovjetskih naklepov? In kdo more danes tisto napako popraviti? Na podlagi te izkušnje in ker komunistično presneto dobro poznamo, se nehote zdrzemo, kadar se zahodni diplomati sestajajo s sovjetskimi na važne posvete, ter se vprašamo, ali morda tudi zdaj ne bodo naredili kake usodne napake. Te misli so obhajale marsikoga po prvi ženevski konferenci, po kateri se je pojavilo neko ozračje, v katerem je bilo videti, da majo komunisti samo sejeti, pa bodo lahko brez truda pospravili obilno žetev. Njihova gesla o mirnem sožitju in koeksistenci so hipnotizirala veliko dobromiselnih ljudi, ki so verjeli, da se je komunist čez noč prelevil iz volka v ovco in da bo odsej vse dobro in lepo na svetu.

V zvezi z drugo ženevsko konferenco, ki se je pravkar končala, pa moramo zahodnim zunanjim ministrom vendar izreči priznanje. Tokrat so bolje odigrali svojo vlogo, kakor pri nekaterih podobnih srečanjih s Sovjeti. Tega ne trdimo o celotni ženevski konferenci štirih zunanjih ministrov, pač pa o prvi točki njenega delovnega sporeda, ki je bila najvažnejša. Mislimo na nemško vprašanje in evropsko varnost. Ko so zahodni zunanji ministri videli, da se to vprašanje ne premakne z mrtve točke, so Molotova in z njim Sovjetsko zvezo postavili ob zid. Vprašali so ga: ali si za svobodne volitve po vsej Nemčiji v prihodnjem letu? Odgovori: da ali ne. Molotov je izrekel nervozen in oster ne. S tem je pred svetovno javnostjo izgubil važno propagandno bitko. Priznal je, da Sovjetska zveza ne pristaja na svobodne volitve po vsej Nemčiji, ker ve, da bi jih zgubila. Ko se ji je privkral pokazala prilika, da potrdi svoje besede o mednarodnem sodelovanju z dejanji, je morala s pravo barvo na dan in sodelovanje odkloniti. Priznala je, da komunisti lahko vladajo samo s silo in da se besede o svobodnih volitvah ustrašijo kakor kuga. Tako je imela sicer jalova razprava o prvi točki delovnega sporeda na ženevski četverni konferenci zunanjih ministrov vsaj eno dobro posledico. Ozdravila je tiste poštene zahodne kroge, ki so morda le preveč verjeli lepim besedam, prihajajočim iz Moskve. In če bi ženevska konferenca ne prinesla drugega, kakor to važno in dragoceno razčiščenje, bi že opravila veliko nalogo. Zdjaj so karte na mizi in vsaj vemo, pri čem smo.

PINAY IN SPAAK V BONNU

Francoski zunanji minister Pinay in belgijski zunanji minister Spaak sta pred kratkim obiskala Bonn, kjer sta se posvetovala s kanclerjem Adenauerjem in zunanjim ministrom von Brentanom. Razgovori so bili ločeni. Državniki so sklenili poziviti evropsko misel. Pinay in Adenauer sta govorila tudi o Posarju, ki naj postane vez med Nemčijo in Francijo, ne pa sporno jaholko med njima.

NEUSPEH IN USPEH ŽENEVSKE KONFERENCE

Ženevska konferenca je bila še vedno v ospredju vsega političnega zanimanja. Zunanji ministri so se vrnili po tridnevni odgoditvi konference v Ženevo; vrnil se je tudi Molotov, ki je bil odletel v Moskvo na slovesno praznovanje oktobrske revolucije in najbrže tudi po navodila glede zadnjega predloga zapadnih velesil o združitvi Nemčije. Zapadni ministri so namreč neposredno pred odgoditvijo konference stavile konkreten predlog o svobodnih in tajnih volitvah, ki bi se morale vršiti meseca septembra prihodnjega leta. S tem predlogom so hotele zapadne velesile prisiliti Sovjetsko zvezo, da bi zavzela glede združitve Nemčije svoje stališče. Jasno je, da si niso ne Mac Millan ne Dulles ne Pinay niti od daleč domišljali, da bo Molotov pristal na njihov predlog, a da bo tako odločno zavrnil vsako možnost na združitve Nemčije na podlagi zapadnega načrta, tega gotovo niso pričakovali. In vendar se je to zgodilo.

MOLOTOV NE MARA

Molotov je na torkovi seji preteklega tedna jasno in odločno povedal, da Sovjetska zveza ne bo dopustila, da bi prišlo do združitve Nemčije na podlagi svobodnih in tajnih volitev. »Tega ne moremo sprejeti,« je dejal Molotov, »kajti združitve se mora izvesti le s skupnim pristankom obeh Nemcij.«

Molotov je očital nadalje zapadnim velesilam, da so si domišljale, da se bodo mogle po potrditvi pariških sporazumov tem lažje pogajati s Sovjetsko zvezo, toda sedaj je jasno, da tako obnašanje ne more voditi ne glede Nemčije ne glede drugih vprašanj do kakih uspehov.

Vtis govora sovjetskega zunanjega ministra je bil naravnost porazen. Sejo so prekinili in ko so jo zopet otvorili, je spregovoril kot prvi ameriški zunanji minister Dulles ter dejal: »Ali hočete, da nadaljujemo s sejo? Po mojem mnenju so izjave g. Molotova, ako upoštevamo smernice, ki so nam bile dane, in upe, ki smo jih gojili, tako težke, da želimo premišljevat en dan, predno se oglasim k besedi.« Podobne izjave sta podala tudi Mac Millan in Pinay.

Podrobnejši odgovor na izjavo sovjetskega zunanjega ministra so podali trije zapadni ministri drugi dan. Prvi je odgovoril angleški zunanji minister Mac Millan, ki je dejal med drugim: »Sovjetska vlada noče pristati na to, da bi se vršile v Nemčiji svobodne volitve. To stališče je zelo nevarno ter pomeni začetek zelo težkega položaja. Zato ne morem razumeti, kako bi mogli nadaljevati z uspehom s prvo točko dnevnega reda. Popolni neuspeh v tej točki mora nujno vplivati na ostale točke dnevnega reda. Opozoriti moram ministra Molotova, da se njegova vlada zelo moti, ako misli, da bodo zapadne velesile opustile Atlantsko in Zapadnoevropsko zvezo ali da bo nemško ljudstvo sprejelo tuj političen in socialen sistem ter se odpovedalo svoji neodvisnosti za ceno združitve. In zato prosim sovjetsko vlado z vso resnostjo, naj si ne nalaga tako težke odgovornosti pred zgodovino.«

Za Mac Millanom sta povzela besedo še Dulles in Pinay, ki sta oba obsodila sovjetsko politiko glede Nemčije.

Ženevska konferenca je glede združitve Nemčije popolnoma odpovedala. In bilo bi v resnici čudno, ako bi ne bila odpovedala. Verjet-

no, da zapadni državni ministri sami niso verovali preveč v sovjetsko popustljivost, vendar so napravili tudi ta poskus, da bi jim zgodovina in nemški narod ne očitala, da niso napravili vsega, kar je bilo v njihovih močeh.

USPEH IN NEUSPEH

S propadom zapadnega načrta o združitvi Nemčije je začela ženevska konferenca životariti. Vse ostale točke, ki so bile na dnevnem redu konference, so izgubile na svoji aktualnosti. Tako je odpadlo razpravljanje o varnostnem paktu, ki naj bi zavaroval Sovjetsko zvezo in njene satelite pred morebitnim napadom združene Nemčije. Razpravljali pa so o razorožitvi in o gospodarstvih in drugih stikih med Vzhodom in Zahodom. Tudi tukaj so bili pogledi enih in drugih precej razrazen. Zapadne velesile zahtevajo, da se še pred razorožitvijo ustvari nadzorstvena komisija, medtem ko se Sovjeti mnenja, da je treba najprej razorožiti in šele nato ustvariti neko nadzorstvo. Znano je, da je Eisenhower na julijski ženevski konferenci predlagal kot nekak začetek tako zvano zračno nadzorstvo, na podlagi katerega bi smela sovjetska letala prosto krožiti nad ameriškim in ameriška letala nad sovjetskim ozemljem ter si ogledati oziroma fotografirati razna središča vojne industrije. Sovjetom ni ta ameriški predlog že takrat posebno prijal. In zato ni mogoče pričakovati tudi glede razorožitve posebnih odločitev.

O zaključnem poročilu konference bomo poročali prihodnjic.

POLITIČNE NOVICE

Pomen Španije narašča

Ze v zadnji številki smo poročali o obisku ameriškega zunanjega ministra Dullesa v Španiji. Danes je pomen tega obiska še jasnejši. Pojavlja se namreč misel, da Nemčije ne bo mogoče zediniti drugače, kakor da postane nevtralna, ako bi Sovjeti pristali hkrati na nevtralnost nekaterih vzhodnoevropskih držav. Taka politika še ni gotova in tudi ni znano, če bi jo Zahodna Nemčija sama bila pripravljena sprejeti, možna pa vendar je. Zato zahodne velesile se zdaj mislijo naprej. Ako bi Nemčija res bila nevtralna, bi prišla v poštev tako imenovana zun. atlant. obrambna črta, ki teče preko Španije. Španija bi lahko dala na razpolago oporišča atlantskim silam, ki bi morale zapustiti Nemčijo. Pa tudi sicer je Franco za zahodno diplomacijo koristen, ker lahko posreduje v arabskih državah bodisi v sporu med Marokom in Francijo, bodisi v sporu med Egiptom in Izraelom.

Dva državna udara

V Argentini so imeli v nedeljo nov državni udar. Odstavili so predsednika Lonardija, ki je vodil revolucijo proti generalu Peronu. Lonardi je bil precej povezan z nekaterimi katoliškimi političnimi krogi in je hotel, da bi z mehko roko pridobili bivše Peronove pristaše za demokracijo. Proti temu so bili mlajši generali ter voditelji demokratske stranke, ki je pod vplivom protozidarjev. Ti so prisilili Lonardija, da je odstopil. Novi predsednik je postal mladi general Aramburu, ki je v nastopni izjavi povedal, da bodo izvedli protiperonovsko revolucijo do konca in bodo z železno roko pometali nekdanje Peronove pristaše iz vojske in državne uprave. Novo vlado pa čakajo tudi velike

GORISKI GRAD — SRCE BELE GORICE

Pred volitvami v Franciji

V Franciji bodo imeli decembra volitve. Zakon o razpustu parlamenta in razpisu novih volitev, ki ga je izglasovala narodna zbornica, je velika zmaga za predsednika vlade Faurea. Zdjaj gre le za to, ali naj volijo po starem zakonu, ali po novem, za katerega se zavzema večina strank. Če bo dovolj časa, bodo morda še sprejeli nov zakon, če ne, pa bo popolnoma prodril Faure, dasi mu pri tem nasprotuje njegova lastna, to je radikalno-socialistična stranka, v kateri je desetletno skoraj popolno oblast Faureov tekmeč Mendes France. Ta bi tudi raje videl, da bi bile volitve šele junija, toda Faure ga hoče prehiteti, sklicujoč se na težavne naloge, ki čakajo Francijo v neposredni bodočnosti. Pravi, da ne sme tritati dragocenega časa z dolgim volilnim bojem.

Kaj je katoliški list

Katoliški list je dnevnik ali tednik, ki piše o vseh pojavih življenja, a vse v skladu s smernicami Cerkve. Katoliški list ni verski list. Verski listi pišejo o življenju katoličanov in imajo namen, poglobljati versko življenje med verniki. Tak verski list je bil nekoč »Bogoljub«, »Glasnik Srca Jezusovega« in je danes »Duhovno življenje«, ki izhaja v Argentini, ali »Ave Marija«. Katoliški list pa posega na vsa polja. Piše o verskem življenju, drugod in doma, seznanja bralce o političnih dogodkih, prinaša nasvete o gospodarstvu, govori o športnih novostih itd. Predusem pa katoličanom kaže smernice Cerkve in tudi opozarja pred zmotami, nad katerimi je Cerkve zelo budna.

Povsod, kjer so le količkaj zavedni katoličani, poskrbijo, da imajo svoje katoliške liste. Kjer zmorejo več, imajo dnevnik, kjer zmorejo manj, imajo le tednik. Tako so znani katoliški dnevnik kot »Osservatore Romano«, ki izhaja v Vatikanu, »Avvenire d'Italia« ki je dnevnik italijanskih katoličanov, »La Croix« (Križ), ki izhaja v Franciji itd. V mnogih krajih pa imajo poleg teh še tednike, največkrat po škofijah in, če je škofija premajhna, ima več sosednjih škofij skupni katoliški tednik.

Cerkvena oblast ne izdaja sama katoliških listov, pač pa želi, da takih listi izhajajo. Seveda tudi budno pazi, da ostanejo zvesti katoliški misli in smernicam Cerkve. Zato katoliški list ne bo priobčil nobene stvari, kar ni v skladu z naukom

Sirite „Katoliški glas“

Cerkve, ne priobčeval oglasov za prireditve, ki jih organizirajo Cerkvi sovražni ali nasprotni ljudje. List, ki bi take stvari delal, bi ne bil katoliški in bi ga katoličani ne mogli imeti za katoliškega.

Katoliški list v opisanem smislu je naš »Katoliški glas«. Tak je bil spocetka in tak bo ostal. Odobrenje ima cerkvene oblasti in od svojega začetka dalje se je držal smernic, ki jih je dal Pij XI. katoliškim listom.

Zato pa naši ljudje, ki so versko zavedni, svoj katoliški tednik ljubijo, berejo in podpirajo, saj vedo, da jim ga pripravljajo duhovniki, ki svoje ljudstvo ljubijo in ga hočejo obvarovati pred zmotami, ki prinašajo časno in večno nesrečo.

Nenni predsednik novega kominforma?

Znano je, da se Tito poteguje za razpust kominforma, iz katerega je bila Jugoslavija leta 1948 izključena. Neki francoski list poroča, da je baje Tito predlagal Sovjetom, naj kominform razpustijo in namesto njega ustanovijo novo organizacijo, v katero bi lahko stopili tudi jugoslovanski komunisti

ter azijski in evropski socialisti. Predsednik nove organizacije naj bi bil vodja italijanskih socialistov Nenni. To bi imelo seveda močan odmev v italijanski notranji politiki.

NAŠ TEDEN V CERKVI

20. 11. nedelja, 25. pob.: sv. Feliks Val., sp.
21. 11. ponedeljek: Darovanje Device M.
22. 11. torek: sv. Cecilija, dev.
23. 11. sredo: sv. Klemen, p.
24. 11. četrtek: sv. Janez od Križa, sp.
25. 11. petek: sv. Katarina, dev. muč.
26. 11. sobota: sv. Elizabeta, kralj. vd.

*

SV. KLEMEN I., papež (od 91-101), učenc sv. Petra in Pavla, judovskega rodu, pa v sorodstvu s cesarsko rodbino; umrl v pregnanstvu v Kerzonezu na Krimu.

1. NA PETROVEM STOLU. Tretji naslednik sv. Petra. Pri sv. maši pred povzdigovanjem se njegovo ime imenuje vsak dan. Njegovo več strani obsegajoče pismo Korinčanom spada med najodličnejše in najstarejše dokumente, ki potrjujejo prvenstvo rimskih papežev v Cerkv. V Korintu je namreč nastal med verniki razpor. Obrnili so se, ne do sv. Janeza Ev., ki je tedaj še živel (okrog 93-95) v Mali Aziji, v Efezu, ampak do sv. Klementa v Rimu, ki je bil od Korinta štirikrat bolj oddaljen kot Efez. Obrnili so se pa zato, ker je bil

Klemen poglavar vse Cerkve, papež. V pismu je sv. Klemen nastopil z oblastjo vrhovnega poglavarja.

2. V PRISILNEM TABORISCU. Ker je goreče razširjal krščansko vero, ga je cesar Trajan pregnal na polotok Krim v Rusiji, na prisilno delo. Tam je v nekem kamnolomu dobil dva tisoč kristjanov, izgnancev. Zelo so ga bili veseli. Potrjeval jih je v veri in jim delil sv. zakramente. To ni bilo všeč svetni oblasti. Obsodila ga je na smrt; peljali so ga na globoko morje, mu privezali sidro okrog vratu in potopili v morje. Kristjani so truplo našli in pokopali.

Kakor se vidi, so prisilna taborišča in prisilno delo zelo ljuba nasilnežem oblastnikom-diktatorjem, nekdanji kot sedaj, od rimskih cesarjev preko Stalina do današnjih dni.

Njegove kosti sta prinesla v Rim sv. Ciril in Metod, ko sta šla k papežu zatrjevati svojo pravovernost do sv. stolice. Tako nam je ta svetnik bolj blizu; obenem pa dvakratni pričevalce prvenstva Petrovih naslednikov v Cerkv.

IZ SV. EVANGELIJA

E isti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Kadar boste videli gnusobo opustošenja na svetu kraju, napovedano po preroku Danijelu, — kdor bere, naj razume — takrat naj beže v hribe, kateri so v Judeji; in kdor je na strehi, naj ne hodi dol, da bi kaj vzel iz svoje hiše; in kdor je na polju, naj se ne vrača domov po svoj plašč. Gorje pa nosečim in doječim v tistih dneh. Molite, da se vaš beg ne zgodi pozimi ali na soboto; zakaj takrat bo velika stiska, kakršne ni bilo od začetka sveta do zdaj in je tudi več ne bo. In ko bi ne bili tisti dnevi okrajšani, bi ne bil otet noben človek; toda zaradi izvoljenih bodo tisti dnevi okrajšani. Če vam tedaj kdo poreče: 'Glejte, tukaj je Kristus,' ali: 'Tam je,' ne verjemite. Vstali bodo namreč krivi kristusi in krivi preroki in bodo delali velika znamenja in čudeže, tako da bi tudi izvoljene premotili, če bi bilo mogoče. Glejte, naprej sem vam povedal. Ako vam torej poreko: 'Glejte, v puščavi je,' ne hodite ven; 'Glejte, v hramu je,' ne verjemite. Kakor namreč blisk pride od vzhoda in posveti do zahoda, tako bo tudi s prihodom Sina človekovega. Kjer koli je mrtvo truplo, tam se bodo zbrali jastrebi. Takoj po stiski onih dni pa bo sonce otemnelo in luna ne bo dajala svoje svetlobe in zvezde bodo padale z neba in nebeske sile se bodo majale. Takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu in takrat se bodo jokali vsi rodovi na zemlji: in videli bodo Sina človekovega priti na oblakih neba, z veliko močjo in slavo. In postal bo svoje anjele ob močnem glasu trombe in zbrali bodo njegove izvoljene od štirih vetrov, od kraja do kraja neba. Od smokvinega drevesa pa se učite prilike: Kadar postane njegova veja že muzevna in poganja liste, veste, da je blizu poletje. Tako tudi vi: kadar boste videli vse to, vedite, da je blizu pred vrati. Resnično povem vam: Ta rod ne bo prešel, dokler se vse to ne zgodi. Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.«

*

Komu ne vstajajo lasje, ko here to napoved, ki se ho do pičice spopolnila, kot zatrjuje Učenik: »Nebo in zemlja bosta prešla, a moje besede ne bodo prešle.«

Naj se zdi še tako neverjetno, je vendar gotovo, da pride dan, čeprav ne vemo točno kdaj ne kako, ko bo konec sveta.

Na zemlji, pravi Jezus, bo stiska. Nastala bo velika verska zmeda zaradi lažnih prerokov — namišljenih kristusov; na nebu bodo izredna znamenja in nenavadne spremembe planetov in nebeskih sil.

In prikazalo se bo znamenje Sinu človekovega, ki bo prišel na oblakih neba z veliko močjo in slavo. Zabučale bodo angelske trombe in zbirale izvoljene od vzhoda do zahoda, ljudje na zemlji bodo pa jokali. Vse bo narobe in vse bo iz sebe. Zmeda, da še nikdar take, odkar svet stoji!

Tak ho konec sveta in začetek večnosti, a vmes ho dan veselje

sodbe. Mrtvi bodo prihajali iz grobov in hkrati z živimi bodo poklicani pred božji tron nebeskega Sodnika. To ho nepopisen jok in trepet, grozen strah v srcih in velika zmešnjava na zunaj, ko bodo angelske trombe bobnale in budile skupaj ljudi od vseh vetrov ter naznanjale Sodnikov prihod in čas strahotne sodbe. Ze kadar so padale bombe z neba, nas je bilo strah. Kaj bo šele tisti dan! To ho resnični sodni dan.

Ali si misliš, da bodo prešle vse nebeske in zemeljske krasote: sonce, luna, zvezde, sinji nebesni svod in lepi beli oblaki; mikavne gore, mogočna morja, z bogastvom obložena polja, prijetni gozdovi, reke in jezera; dehteče rože, rastline in živali. Vse to ho minilo z nami vred.

Sv. pismo prerokuje opustošenje in razdejanje: in nebo in zemlja, vse se ho majalo. Kakšen nepojmljiv potres!

Pred oči nam stopa posebno tista doslej neznana nebeska prikazen, ko se ho prikazal na nebu nevidni božji Sin, ki ho prišel soditi žive in mrtve. Človeške oči bodo začudene strmlele, v usesih ho bučanje in v srcih neznošen trepet. Se misel na to nas mrazi.

»Kolik strah ho svet obdajal,« poje upravičeno pesem slednica iz črne mase, »ko ho vseh Sodnik prihajal, k ostrim sodbi človek vstajal. Tromba ho strašno donela, mrtvim po grobeh grmela, vsem pred sodni stol velela.«

Takrat ho Jezus razdelil ljudi na dvoje; dobre ho dal na desnico, slabe pa na levo. Nato poreče dobrim: »Pridite, blagosloveni moje ga Očeta, prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta!« Slabe ho pa ogorčen poglodal od sebe rekoč: »Proč izpred mene, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom.« In pravični bodo šli v večno življenje, ti slednji pa v večno trpljenje.

Nam, ki živimo danes, verjetno omenjeni konec sveta še ni blizu. Gotovo pa je, da pride dan, ko ho treba zapustiti ta svet. Pride torej prej ali slej naš zemeljski konec, naša smrt: ko se bodo zaprle naše oči, ko bodo obnemela naša usta, otrpnile roke, ohromele noge, umrlo telo, ki ga ho duša zapustila. Tudi, če te toliko ne gane misel na oddaljeni konec sveta, te misel na tvoj skorajšnji konec — smrt ne sme pustiti pri miru in brezbriznega.

Tole, dragi, v premislek: živiš v natanko odmerjenem dragocenem času, pred teboj je večnost. Ustvarjen si za slavo božjo in za svojo srečo, za večno neminljivo srečo. Zato je nujno, da živiš trezno in pošteno, spominjajoč se poslednjih reči, ki te čakajo. Tvoje življenje ho biti pametna priprava na večnost. Skrbi, da ho tvoja sodba lahka in tvoja večnost sladka: z vztrajno molitvijo, pogostim sv. obhajilom, z dobrimi deli, s pravičnim in svetim življenjem. Živi do smrti tako, da ti ho g. Bog ne strogi sodnik, marveč milostljivi in obilni plačnik!

Sv. pismo ti svetuje: »V vseh svojih delih se spominjaj poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil.«

S preveliko naglico se vrste grobovi naših zaslužnih in nepotrebnih mož in narodnih vodnikov v zadnjih 15 letih. Od leta 1944, ko sta legla v grob dr. Janko Kralj in Jožko Bratuž, se je njih vrsta bridko raztegnila: zadnji med njimi Stanko Stanič. Vsi ti možje so živeli med nami vsa leta fašističnega nasilja in čakali na boljše čase. Ko so ti prišli in bi njih pomoči še bolj potrebovali, so drug za drugim odšli. Ko bi nas mlađe morali uvajati v delo in nas bodriti, so odmanjkali. Med temi, ki so zapustili za sabo najširšo vrzel v katoliških slovenskih vrstah, je pa msgr. dr. Mirko Brumat. V nedeljo 20. novembra se homo spominjali pete obletnice njegove preranega odhoda. Zato je prav, če se »Katoliški glas« in z njim vsi katol. Slo-

MSGR. M. BRUMATU V SPOMIN

V SLUŽBI CERKVE IN NARODA

venici spominjamo te obletnice in moža, ki smo ga ta dan pred petimi leti izgubili.

Danes moremo že z večjo objektivnostjo presoditi osebnost pokojnega msgr. Brumata in njegovo delo. Ob njegovi smrti in pozneje se je marsikaj o njem napisalo, ostalo je pa še veliko nepovedanega. Danes bi hoteli poudariti nekaj, kar se ni še dovolj poudarilo o njem v preteklosti. In to sta dve bistveni potezi na njegovem značaju in v njegovem delu: predanost msgr. Brumata Cerkv in njegovemu narodu. Po petih letih, kar ga ni več med nami, se nam ti dve njegovi lastnosti kažeta v še bolj žarki luči, zlasti se iz njegovih pisem duhovnikom in poslanic.

PREDANOST CERKVI

Kako je msgr. Brumat stavljal Boga in koristi Cerkve na prvo mesto, nam priča vse njegovo delo, zlasti pa se mi zdijo lepe besede, ki jih je septembra 1942 naslovil na slovenske duhovnike v ciklostilirnem časopisu »Duhovna skupnost«. Tam piše: »Porabiti bi morali to jubilejno leto sv. očeta, da utrdimo med našim ljudstvom ugled in spoštovanje do sv. stolice, da vzbudimo v vernikih čut pokorščine in ljubezni do sv. očeta. Da jim vcepimo globoko v srce to, kar imenujejo ruski bogoslovci »cerkvenost«: sentire cum Ecclesia, zavest pripadnosti k temu bogoočloveškemu občestvu, ki je hkrati organizacija in telo Kristusovo in ki mu je papež vidni poglavar. Zakaj ravno ta »sentire cum Ecclesia et cum papa« je med našim ljudstvom zelo ošibel in morda deloma tudi po naši lastni krivdi in lahkomišelnosti. Nikar se ne bojmo, da bomo s tem oslabili narodno zavest naših ljudi; nasprotno, okrepili jo bomo, dvignili in poduhovili, saj se je naše ljudstvo zavedlo samega sebe prav v naročju sv. Cerkve, ki mu je bila že zdavnaj največja dobrotnica in zaščitnica. Tudi naj nas ne ho strah, da bomo s tem uganjali kak »klerikalizem«: čutili s Cerkvijo, govorili o papežu, branili sv. stolico ni nikak »klerikalizem«, temveč živ evangelijski in temeljni dolžnost vsakega duhovnika.« Temu prepričanju je ostal msgr. Brumat zvesto dosleden vse življenje, tudi takrat, ko je imel proti sebi številne nasprotnike in zelo zgovorne.

V SLUŽBI NARODA

Poleg Boga in Cerkve je pokojni Mirko Brumat bil najbolj predan svojemu ljudstvu. Kar neverjetno se zdi, kako je s svojim ljudstvom čutil in trpel. Trpel zaradi gospodarskih stisk naših ljudi, posebno pa še zaradi narodnega preganjanja v letih fašizma. Bil je zato med najvnetejšimi zagovorniki naših narodnih pravic vedno in povsod, pred civilnimi oblastmi, na godiški kvesturi in na prefekturi, kakor tudi pred cerkvenimi, kadar je bilo to potrebno. Tako pravi o sebi v nekem pismu iz leta

1943, da so prejšnja leta večkrat hodile k njemu različne osebe in dopovedovale, da je treba pri nadškofu in še kje protestirati proti tej in tisti krivici, da bodo sicer ljudje od vere odpadli itd. Mn stvari so mi šle k srcu in šel sem marsikdaj po kostanj v žerjavico.« V tem oziru je zelo zanimivo tudi pismo, ki ga je pisal pokojnemu nadškofu msgr. Margottiju aprila 1945 glede pravic, ki gredo slovenskemu jeziku v dušnem pastirstvu med Slovenci v gorškem mestu, ali spomenica na videmskavega prefekta iz leta 1948 glede narodnih pravic Beneških Slovencev.

V BOJU ZOPER BREZBOSTVO

Ljubezen do Cerkve in do naroda pa sta ga gnali v neizprosno boj zoper moderno brezboštvo, ki se je nudilo slovenskemu ljudstvu pred drugo vojno in med njo pod podobo komunizma in OF. Zoper brezbožni komunizem je Mirko Brumat začel svoj boj, že ko je bil kaplan v Solkanu kmalu po prvi vojni. Oster nasprotnik mu je ostal vsa poznejša leta, zlasti pa ko je med drugo vojno začel zavajati naše ljudi pod krinko OF. Tu je bil msgr. Brumat neizprosno in premočten v boju zoper to največje zlo, ki je zadelo naš narod. Težko najdemo v tem oziru primeri kje drugje, med primorskimi duhovniki gotovo ne. Bil je klavirar, ki je raz stolno prižnico v Gorici, v zasebnih pogovorih in v posebnih pisnih duhovnikom neutrudno in neustrašno udrihal zoper OF in brezbožni komunizem, ki se je pod njo skrival. Ko so se skoro vsi dvomili, kaj se trdno spoznal, kaj je OF. Od prvega njegovega pojava na Primorskem je bil njen najbolj dosleden in pogumen nasprotnik. Pri tem je zlasti duhovnike vzpodbujal, naj se ne pustijo zavesti po lepih besedah hinavskih ofarskih agitatorjev. Zato je tudi bila deležna njegovih obsodb politika nekaterih ljudi na Primorskem, ki bi radi bili na obe strani. Ze leta 1942 je na račun te slednje zapisal: »Da se je ta kužna bolezen OF pri nas razpasla, je kriva tudi pasivnost nekaterih ljudi, ki stoje v sredini med Cerkvijo in komunisti, da se huje ne izrazimo.« Tem je poleg OF veljal njegov najbolj odločen boj ves čas med vojno. Ko homo napravili pregled škode, ki so jo taki ljudje povzročili za širjenje komunizma na Primorskem, ho bilanca silno porazna.

Ko se ob peti obletnici smrti spominjamo msgr. Mirka Brumata, moramo bolj odločno kot kdaj skleniti, da se za nobeno ceno nočemo izneveriti njegovim idealom: katoliški Cerkv in svojemu ljudstvu.

Mesec december mora biti mesec katoliškega tiska

Iz življenja Cerkve

Škof iz Seula v Belgiji

V Belgijo je prispel prvi korejski škof Ro, da bi se zahvalil belgijskim katoličanom za pomoč. Škof je mnogo trpel že pod japonsko zasedbo. Njegovo škofijsko mesto je bilo dvakrat razrušeno, pomorjenih je bilo 34 duhovnikov. V enem letu je postavil 22 novih cerkev, sedaj ustanavlja karmeličanski samostan v Pusanu. Letno se spreobrne 15.000 Korejcev, ponajveč izobražencev.

Novo spreobrnjenje

Znani angleški pisatelj, časnikar, radijski in televizijski govornik, anglikanski duhovnik Ross Villamson je bil s svojo ženo nedavno sprejet v katoliško Cerkev. Njegov prestop je vzbudil precejšnjo pozornost.

Ob krstu je dejal, da je izredno vesel, da se je pridružil skupnosti rimske Cerkve, v katero je veroval in veruje ter se ji v vsem podvrže.

Jezuitske klinike v Ameriki

Jezuiti vodijo v Združenih državah pet medicinskih fakultet, 19 klinik in več drugih zdravniških ustanov. 7 odstotkov vseh ameriških zdravnikov je izšlo iz teh katoliških ustanov.

Proglas belgijskih škofov

Ob začetku novega šolskega leta so belgijski škofje izdali poseben proglas na svoje vernike in poročajo, kako je vkljub nasprotovanju socialistične vlade število učencev na katoliških šolah naraslo. Starše prosijo za pomoč katoliškim šolam. V

Braslju so ustanovili poseben odbor pod imenom »Šola in družina«, da bi pravično delil podpore katoliškim zavodom.

Veličina kat. univerze v Lovainu

Letos se je vpisalo na katoliško univerzo v Lovainu nad 10.000 slušateljev. Tako imata univerza več slušateljev kot vse ostale belgijske univerze skupaj.

Don Camillo ponovno na platnu

V Gorici vrtijo te dni film »Don Camillo e l'onorevole Peppone«. Je to nadaljevanje dveh prejšnjih filmov o don Camillo in kakor prva dva tako je občinstvo tudi tega tretjega z odobravanjem sprejelo. Film obravnava volilno bitko v Polesine, pri kateri sta seveda glavna junaka don Camillo in vaški župan Peppone, kandidata na komunistični listi. Don Camillo mu ne prizanaša ne z moralnimi, a tudi ne z materialnimi udarci, a kljub vsemu Peppone zmaga in je izvoljen za poslanca. Na poti v Rim pa se ob besedah don Camilla zave, da je njegovo mesto le na vasi, kjer je užival kot župan vse zaupanje in čast. Vrne se domov, kjer ga čakajo žena in otroci. Film je lahko razumljiv in s posrečenimi domisljicami in humorjem razkrinkuje vso hinavščino komunistične stranke. Posebno posrečen je don Camillo, ki pa je kljub temu na nekaterih mestih preveč bojevit. Tega ne moremo odobravati, ker se to nikakor ne strinja z duhovniškim dostojanstvom. Vendar ostane moralni uspeh tega filma dober in prepričljiv.

Sv. oče katoliškim učiteljem

Ob deseti obletnici ustanovitve društva italijanskih katoliških učiteljev je sv. oče imel govor, v katerem je poudaril med drugim tudi dolžnost, ki jo vsakdo dolguje svojemu narodu. »Našim malčkom.« je dejal sv. oče, »ne sme manjkati krščanska vzgoja, za katero ste vi odgovorni pred Bogom in pred državo. Vzбудiti morate v njih čut poštenja, poguma, čut dolžnosti, ki jo morajo imeti do lastne izpopolnitve, do družine in do naroda. Posebno ta slednji se v zadnjem času preveč zanemarljiva. In vendar ni dvoma, da je tudi narodni čut neobhodno potreben za zgraditev pravih, katoliških značajev. Prazna je bojazen, da bi ljubezen, ki jo vsakdo dolguje svojemu narodu, bila v škodo ljubezni, ki jo dolgujemo vsemu človeštvu. Saj tudi ljubezen in navezanost na lastno družino ne izključuje ljubezni in simpatije, ki jo gojimo še do drugih družin prijateljev in znancev.«

KLARA LUCE: SEM KATOLIČANKA

V neki ameriški reviji, ki prinaša dokumentirano biografijo poslanice Klare Luce, je med drugim objavljen odgovor, ki ga je sedanja poslanica dala predsedniku Eisenhowerju, ko jo je povabil, naj bi sprejela važno mesto ameriške poslanice v Rimu.

»V prvi vrsti, sem jaz ženska, in praviho, da Italijani nimajo radi žensk v politiki, ker to žali njihov osebni ponos. Drugič, sem katoličanka in mnogim se ho zbudila bojazen, da hom v Rimu v preveč tsnih stikih z Vatikanom. Vrhu tega imam moža, ki je urednik najvažnejših ameriških časopisov. S sprejemom tako odgovorne mesta bi mu gotovo škodila, ker bi nihče več ne verjel, da so novice v teh časopisih objektivne. Kot zadnji pomislek naj navedem dejstvo, da hom kot odločna protikomunistka zasovražena od najmanj ene tretjine italijanskega prebivalstva.«

Predsednik Eisenhower ji je odgovoril: »Prav zaradi teh vaših upravičenih predsojlov želim potrditi vaše imenovanje.«

PRIPOROČAMO VAM nekaj dobrih knjig

Na upravi »Katoliškega glasa« so na prodaj sledeče knjige:

Dr. Fr. Jaklič: *Friderik Baraga* (lir 1200): Do sedaj najboljši Baragov življenjepis.

Dr. Gnidovec: *Mati nasega Odršenika* (lir 1000): Kdor se želi поблиže spoznati z Marijino veličino, naj se po tej knjigi, ki je vsem dostopna in razumljiva.

Kraljestvo božje (cena 75 lir): Skrbno pripravljena in okusno opremljena revija, ki mora priti v vsako slovensko hišo.

M. Turnšek: *Od morja do Triglava* (lir 600): V tej knjigi se ti ho odkrilo bogastvo in lepota narodnih običajev primorskega ljudstva.

I. Ahčin: *Sociologija I. in II. del* (lir 1800): Na to temeljito delo, sestavljeno v težkih begunskih razmerah v daljni Argentini, smemo biti Slovenci s pravico ponosni.

G. KOMISAR, ZAČETEK ŠOLSKEGA LETA JE ZA NAMI...

Kdor zasleduje naš dnevni in tedenski tisk, bo naletel na vse prepogosto obravnavanje vprašanj, ki zadevajo naše šolstvo. Nedavno smo slišali, da so se našega šolstva spomnili celo v beograjski skupščini. Zakaj vse to? Jeli res vse v neredu? Jeli potrebno, da se naš tisk toliko peča s šolsko problematiko? Da, na žalost je res vse to nujno potrebno.

Obrnili smo se do oseb, ki stoje v neposrednem stiku s šolo in slišali marsikaj, kar je že znano in ne bo odveč, da tudi mi ponovno obravnavamo:

1. PRAVNA UREDITEV SOL

Londonski sporazum pravi, da bodo oblasti TAKOJ podzele potrebne ukrepe za ureditev šolstva. No, ta takoj še ni nastopil, dasi smo že nad eno leto po podpisu sporazuma. Generalni vladni komisar je 24. maja 1955 v razgovoru z našimi šolskimi zagotovili, da bodo slovenske šole z novim letom pravno urejene. Kmalu nato pa smo slišali, da je načelnik Urada za javno šolstvo zanikal, da bi bil generalni vladni komisar dal to izjavo. Uradno pa te izjave, ki jo je dal vladni komisar pred tremi zastopniki naših šolnikov in v prisotnosti še dveh italijanskih funkcionarjev, ni zanikal, niti preklical. Torej drži in jo je vsa slovenska javnost vzela za resnično. Vsi smo upali in bili prepričani, da je generalni vladni komisar mislil na začetek šolskega leta 1955-56. Danes pa vidimo, da temu ni tako. Mi pa vstrajamo na ugotovitvi, da je začetek šolskega leta za nami in da obljubljen pravne ureditve ni.

2. NIHCE NE BO ODPUSČEN, CE NIMA USTREZAJOCE DIPLOME

Tudi glede te zagotovitve Londonskega sporazuma vidimo, da temu ni tako. Imenovanja za novo šolsko leto ni dobila cela vrsta učiteljev, čeprav imajo potrebne diplome in strokovne izpite. Vrgli so jih na cesto iz enostavnega razloga, ker niso italijanski državljani, pa čeprav je večina tukaj rojenih in so nekoč tukaj službovali, a so se morali zaradi fašizma umakniti, ker so bili zavedni Slovenci. Tem sedaj ne preostaja drugega kot vrniti v Jugoslavijo, čeprav so rojeni pod zvonom sv. Justa. Med temi je tudi nekaj takih, ki se ne morejo vrniti v Jugoslavijo, ker se ne skladajo s sedanjim jugoslovanskim režimom. V svet ne morejo, ker so prestari, tukaj pa druge zaposlitve dobiti ne morejo.

Ukinili so dalje vsa mesta za pouk italijanske na osnovnih šolah. Tako mora sedaj vsak učitelj sam poučevati v svojem razredu vse ure in vse predmete. Tako je slovenski učitelj bolj obremenjen s poučevanjem kot njegov drug na italijanskih šolah. Potem pa naj še zagotavljajo, da je slovenski šolnik popolnoma enak z italijanskim.

3. TREBA JE VARČEVATI

Res, treba je varčevati in to povsod, ne samo na slovenskih šolah. Zadnje čase smo pričeli, da v brk tolikim brezposelnim srednješolskim šolnikom, dajejo večje število nadur nastavljenemu osebju, samo da ne bi bilo treba nastavitv drugih, ki so brezposelni in mnogi tudi družinski skrbniki. Imamo celo primere, da je slovenski jurist, ki je poučeval večje število let, ostal brezposeln, na njegovo mesto pa so postavili ljudi brez diplom, ki niso niti pravčasno zložili prošnje in ki slovensčine sploh ne obvladajo. Je tudi to v duhu

Londonskega sporazuma, gospod komisar? Pri vsem varčevanju pa brez posebnih težav odpirajo italijanske šole v Bazovici, Dolini in strokovno šolo na Proseku. Ponovno poudarjamo, da nismo proti odpiranju italijanskih šol na podeželju, a naj se ne odpirajo umetno. Naj ne nalašč nastavljajo na podeželje italijanskih karabinerjev, policistov in drugih, ki imajo družine, iz enostavnega razloga, da bodo zaradi njihovih otrok upravičeni odpreti italijansko šolo. Če pa jo že odpro, naj ne vplivajo na slovenske starše, da bi tudi oni s svojimi otroki številčno krepili italijansko šolo. Starši morajo imeti popolno prostost v izbiri šole in ne smejo biti k temu niti moralno niti materialno prisiljeni, niti vabljeni pod pretvezo kakršnihkoli dobrin.

Spričo varčevanju morajo biti na slovenski Nižji gimnaziji razredi natrpani in celo mešani.

4. DENARNA IZPLACILA SLOVENSKEM SOLNIKOM

V tem oziru se godi našim šolnikom očitna krivica. Medtem ko so italijanski šolniki že davno prejeli vse zaostale prejeme, morajo slovenski šolniki vedno čakati, ker ni fondov, drugič so prazniki, nove tabele in ne vem kaj še vse! Pogledaj stvari v oči. Slovenski šolniki se niso prejeli zaokroženja (conglobamento) plač za mesece: julij, avgust, september. Italijanski so to že prejeli. Prav tako naši šolniki niso še prejeli razlik za honorarje pri višjih tečajnih in usposobljenostnih izpitih za poletni in jesenski rok 1954. Prav tako še niso vse šole prejele honorarjev za jesenske izpite. Na oktobrsko plačo so morali nekateri čakati do 7. novembra. Vsi slovenski šolniki že nad osem mesecev čakajo na izplačilo šestkratne izredne nagrade, ki so jo prejeli od 1. julija 1952 do marca 1955. Tedaj je bila ta nagrada ukinjena in odobreno je bilo šestkratno izplačilo kot likvidacija iste. Italijanski šolniki so to takoj dobili, slovenski čakajo še danes, čeprav čitamo v proračunskem besedilu komisariata milijardo lir za likvidacijo izredne nagrade. Za slovenske šolnike pa je potrebno zahtevati poseben nulla ostae zakladnega ministra. Zakaj dvojna mera, g. komisar?

5. UREDITEV POLOŽAJA NEKATERIH TAJNIC IN SLUG

Lokalni ustanovi občina in provinca bi morali skrbeti za ekonomski položaj tajnic in slug nekaterih šol. Za časa ZVU to ni bilo urejeno in so bili vsi ti plačani po tabelah državnih nameščencev. Niso pa dobili izredne doklade, ker bi morali biti občinski odnosno provinčni. Nameščenci občine in provinca so dobili dve plači namesto izredne doklade. Slugi in tajnice slovenskih šol pa niti eno niti drugo. Sedaj je v teku prevzem s strani občine in provinca, a zopet z isto plačo, kot jo imajo državni nameščenci in ne tako kot jo imajo občinski odnosno provinčjski. Za razliko v preteklosti pa ne mara nihče ničesar slišati. Prej je bila krivda bispe ZVU, in danes čigava je? Morda naša, g. komisar?

6. SOCIALNO IN BOLNISKO ZAVAROVANJE

Socialno zavarovanje ni urejeno za vse one šolnike, ki so bili v prejemkih izravnani s stalnim osebjem. Čeprav so morali

utrpeli iz meseca v mesec odtegljaje za penzijski fond, niso bili ti odtegljaji nikjer nakazani, dasi vsi vemo, da v državi mgoli socialno-zavarovalnih ustanov. Tako danes, kot posledica tega nereda, trpi večje število učiteljev, ki niso bili ponovno nameščeni, da nimajo niti pravice na brezposelnem podporo.

Osebe slovenskih šol je za boleznino zavarovano pri INAM. No, kdor zboli je res revež. Ko zboli in se znajde pred groznim upravnim birokratizmom, se mu vročina gotovo zviša, do obupa.

To je le nekaj problemov, da ne naštevamo dalje. Zato ni čuda, da šolniki godrnjajo, da časopisi pišejo.

Ob razpravljanju o teh problemih na merodajnih mestih pa vedno enaka zagotovila. Vprašujemo se kónčno, g. komisar, kako dolgo še? Ali morajo res vsa vprašanja čakati in se reševati le z obljubami? In ko pade v vodo precizna obljuba, kot je bila ona o gotovi pravni ureditvi šol do prihodnjega leta, ali naj še sploh verjajemo?

Nejasnost „Novega lista“

Novi lista je objavil zahtevo, da morajo v komisiji za slovenske šolske knjige na Tržaškem sodelovati tudi slovenski šolniki. Ne vemo, kako to misli. V komisiji, ki ima s tem posla, delujejo slovenski šolniki osnovnih in srednjih šol, le predsednik je Italijan. Morda se „Novi lista“ poteguje za kakega svojega kandidata in mu ni stvar popolnoma jasna. Če se poteguje za kakega svojega kandidata, potem naj pove bolj jasno.

Gospodu uredniku „Novega lista“, ki je ob enem v odboru nabrežinske občine pa bi priporočali, naj se že pobriga, če se že zanima za šolske probleme, da občina načne razpravo in prevzame bremena, da se dvigne nabrežinski strokovni tečaj v popolno strokovno šolo. Ravnateljstvo za javno šolstvo je že davno poslalo tudi v Nabrežino okrožnico z navodili, kaj mora vse občina storiti, da se lahko strokovni tečaj spremeni v šolo, oziroma ustanovi nova šola.

Prav isto seveda velja za Dolino. Tudi tukaj je župan Lavriha nekoč dvignil veliko prahu z zahtevo, da se strokovni tečaj spremeni v šolo. Ko pa je dobil omenjeno okrožnico, se je vse poleglo. Ne le vpitje, ampak pozitivna dejanja nas bodo pripeljala do uspeha.

Malenkostna sredstva - učinkovita pomoč

Nič kaj prijetno nam ni, če se zjutraj zbudimo z občutkom, da se nam je na usta nekaj pojavila zoprna smrdilica. Lahko si pomagamo, če takoj namahemo tisto mesto z sladkornim prahom ali bikarbonatom. Še neprijetnejše nam je, če začutimo, da nam bo na očesnih vekah zrasel ječmen. Takoj ga lahko preženemo, če veke namahemo s česnikom.

Po neprestani noči so nam oči težke in otekle. Pomagano nam bo, če si naredimo sopar na glavo. V vodi zavremo koromačna zrnea in to zavrelco vdihavamo deset minut.

Večkrat se zgodi, da nam po napornem dnevnem delu zvečer gležnji zatečejo. Zavijmo jih v brisačo, ki smo jo namočili v gorki vodi, pomešani s kisom.

Izšel je PASTIRČEK za mesec november

HVALA BOGU, DA IMAJO NAŠI ŽUPNIKI NAPAKE

Francoski dnevnik »La Croix« je prinesel zanimivo molitev za duhovnike, ki se sedaj zaradi svoje izvornosti siri po svetu. Ponatisnjena je tudi v zadnji številki »Duhovnega življenja« in od tam smo jo pozveli.

»Najprej se ti, Gospod, iz srca zahvalimo, da si nekatere svojih ljudi namenil za duhovnike katoliške Cerkve. Če bi se namreč vsi odločili za ženo in lastni dom, bi se mi ostali, ki nismo duhovniki, kaj slabo počutili. Hvala ti, moj Bog, da si jim dal voljo in moč za žrtev samskega življenja. Po njihovi zaslugi se moremo hraniti s Kruhom življenja, ustvarjati trdna ognjišča, očiščevati svoje duše in umirati v miru.

Hvala ti, Gospod, da imajo naši župniki svoje napake! Popolne osebe bi namreč le s težavo prenašale naše slabosti. Zdravi prezirajo bolne, zlasti če dosedaj niso občutili nobene bolezni. Gospod, ti že veš, kaj delaš.

In sedaj, Gospod, te prosimo za vzvišeno službo, ki jo vsrjajo naši župniki. Daj, da se ne bodo postavljali, če jim je šlo že vse po sreči; in če bodo doživeli poraz, stori, da ne bodo postali malodušni. Saj tvoje kraljestvo ne obstoja niti v uspehih niti neuspelih, ampak v ljubezni. Ohrani torej naše župnike in svoji ljubezni.

Morajo biti vzgojitelji otrokom, izvedenci za družinska vprašanja pri tistih, ki so se pravkar poročili, dušeslovci pri mladih ljudeh, čudeži znanosti in finega čuta v spovednici. Na moških sestankih morajo govoriti o Cerkvi z gotovostjo profesorja; na ženskih razlagati evangelij kot to delajo profesorji teologije po semenščih. Če obiščejo izobražene družine, morajo povedati svojo sodbo o zadnji modi in zadnjem romanu, ki v listu izhaja; če tega ne storijo, bodo veljali za neotesane. In če se srečajo s komunističnim simpatizerjem, morajo znati razpravljati o delu in kapitalu do zadnjih podrobnosti.

S tistimi, ki niso katoličani, bi morali postopati istočasno odločno kot trdni teologi in ob enem kot inteligentni zgodovinarji, ki razumejo, kako je prišlo do krivih ver. S tistimi... toda, če homo nadaljevali, ne bomo prišli h koncu.

Vendarle, nekaj sem pozabil! na cesti morajo odzdraviti na vsak pozdrav, četudi nimajo oči tako imenitno sestavljenih kot vsaka žuželka, ki istočasno gleda naprej in nazaj, navzdol in navzgor. Tudi to sem pozabil omeniti, da se morajo vedno smehljati, kadar jih obiščejo, četudi so napol mrtvi od dela.

Jasno, da morajo biti ob nedeljah govorniki, peveci, organisti; ob delavnikih pa električarji, mizarji, slikarji, ključavničarji, to se razume skoro samo po sebi.

Zato pa, Gospod, stori, da bomo te splošne specialiste sodili dobrohotno, kot to zahteva pravkar omenjeni program, ob enem del njihovega poslanstva, a dostikrat tako nečloveški... Stori, da bomo znali doumeti, da je že mnogo, kadar naš župnik od 14 posebnih dolžnosti, ki jih ima, izvrši dobro polovico ali četrtino. Daj, da bomo mi, ki bi proglasili za bedaka tistega zdravnika, ki bi se imenoval specialista za duceate panog, razumeli težavnost duhovnikovega poslanstva.

Gospod, tudi te bom prosil, da nas storiš bolj dobrohotne do naših župnikov, najprej v mislih, nato pa tudi in predvsem v besedah.

Če gre moj župnik na sestanke žena, ne dovoli, da bom potem jezikal, da vodi

župnijo tisti spol, ki mu pravimo slabotni. In če ima uspehe pri otrocih, ne dovoli, da bi prišel do zaključka, da je moj župnik otročji po značaju. In če je moj župnik po telesu bolj okrogle oblike, ne daj, da bi ga takoj proglasil za nezmerneža; če pa je suh, me obvaruj pred mislijo, da živi nemoralno in ga mučijo očitki vesti ali prepripi s kaplani.

Daj, Gospod, da mu bom znal odpustiti njegove nepopolnosti in pomote; da bom že enkrat doumel, da meni ni treba prenašati več kot enega župnika, on pa mora potrpeti z vsemi svojimi verniki.

GOSPODARSTVO

Za sv. Martina vino zori

Fant se v mladosti dela moža, in drevo, dokler je mlado, je upogljivo; vino pa se dela do sv. Martina. V tem času se jasno pokažejo odlike, pa tudi pomanjkljivosti novega vina. Zato je potrebna čuječnost in v primeru pojava kakšne vinske napake, takojšnja pomoč. Da je napaka, ki se imenuje vinski cvet ali kan vinu zelo nevarna, smo ugotovili že v zadnjem poročilu. Takrat smo rekli, da okanasto vino zelo rado podleže kisanju.

2. Čik ali kis je bolezen, ki naredi vino neokusno zaradi duha po kisni oziroma po očetni kislini ali po kisanju. Nad takim vinom opazimo blede tenko kožo, katero sestavljajo neštete bakterije kisa. Te imajo za vino uničujočo vlogo; slabijo ga s tem, da spreminjajo alkohol v kis in vodo.

Ta sovražnik vina se razvija podobno kot vinski cvet predvsem ob ugodni temperaturi (ob toploti) in ob obilici kisa (v napol polnih sodih). Zato je boj proti tej bolezni v čim večji snagi, zlasti zdrava posoda, v skrbnem zalivanju sodov in v pravočasnem zveplanju nepolnih sodov. Vedeti je namreč treba, da je cikasto vino skoraj nemogoče povsem ozdraviti; kar se da pomagati, je le, da v vinu uničimo očetne bakterije in tako ustavimo nadaljnje kisanje vina. Za to delo pa dobimo v drogeriji primerna zdravila.

3. Vlačljivost vina ali vino gre na olje je beseda, katere se vsak vinogradnik ustraši, saj se dobro zaveda, da bo težko prodal svoje vino, če ima tako vino v kleti. Vlačljivost je zlasti nevarna mladim vinom. Povzročajo jo bolezni posebne glivice, ki spreminjajo sladkor v nekako oljnato snov in ogljikovo kislino. Zato je ta bolezen nevarna samo, dokler vino ne postane trdo, oziroma onim vinom, v katerih je zaradi slabega vretja ostal sladkor — v sladkih vinih.

Tudi to bolezen je mogoče preprečiti s tem, da ob trgatvi odstranimo pokvarjeno in gnilo grozdje. Ker vina, katerim manjka črslovina (tanin), ostanejo mehkejša in počasneje spreminjajo sladkor v alkohol, je prav, da mošt ob trgatvi le pustimo za en dan kuhati na tropinah. — Če pa je vino šlo na olje, kar spoznamo, če ga prelijamo iz kozarca v kozarec v curku, tedaj je potreben naslednji postopek: vino pretočimo v kad, da se dobro prezrači. Zato ga dobro mešamo, prelijamo in tepe-mo. Nato ga zopet prelijemo v dobro zveplan sod in zamašimo. Če pa se to ne pomaga, bo pa treba vinu dodati tanina in kuriti v kleti, da povzroči novo vrenje. Še boljše pa je, da se vinogradnik takega vina čimprej znebi.

FRANCOSKA KNJIGA O LOJZETU GROZDETU

V Montréalu v Kanadi je izšla v francoski knjižnici o Alojzu Grozdetu, mučeniku slovenske katoliške akcije. Napisal jo je Jean de la Croix Hermagoras. Predgovor pa je napisal dr. Gregor Rožman, ljubljanski škof. To je že druga knjiga o tem izrednem mladeniču, izdana v tujem jeziku. Prvo je objavil v nemščini švicarski duhovnik in pisatelj Gerold Schmid. Življenje Alojza Grozdetu je zanimivo že z naravnega, človeškega stališča. Pisce ga pripravljajo preprosto, skoraj ljudsko epično. Pokaže pa Grozdetu kot živ primer, kako deluje božja milost. Grozde je bil nezakonski sin. Rodil se je na Dolenjskem na kmetih. Otroška leta je prebil v skrajni revščini. Bil pa je nenavadno nadarjen, da pa ne more v srednjo šolo, ker so doma prerrevni. Gospodinja se je zanimala zanj in ga kar prijavila za sprejemni izpit za gimnazijo. Sporočila je Alojzovi materi, kdaj naj fant pride v Ljubljano. Toda pismo se je po nesreči izgubilo. Grozde pa ni imel miru, odkar so mu rekli, da pojde morda v Ljubljano v šolo. Čakal je in čakal nestrpno, a ker ni bilo nobenega sporočila glede sprejemnega izpita, se je kar napotil v Ljubljano, poiskal teta in njeno dobro gospodinjjo in glej: prišel je prav zadnji čas, kajti izpit se je začel naslednji dan. Takrat se je razodela tudi njegova revščina. V Ljubljani je prišel brez srajce in sploh brez vsakega perila, ker ga ni imel.

Sprejemni izpit je napravil. Nato je bil sprejet v Marijanišče, kjer je ostal do osme šole in do svoje smrti. Bil je vzoren dijak, v šoli vedno prvi. V Marijanišču je začel živeti globoko versko življenje. Bil je pobožen in ves prežet z ljubeznijo do Boga in do resnice. Zgodaj se je pridružil katoliški akciji in dijaški kongregaciji. Neutrudno je delal, da bi se čim več dijakov pridružil laičnemu apostolatu. V dijaških organizacijah je kmalu postal eden vodilnih članov. Veliko je molil in vedno se je skušal izpopolniti; polagoma je odpravljal svoje napake, katerih v prvih letih ni imel malo. Knjiga nam kaže ves ta duševni razvoj v posameznih stopnjah.

Zlasti pa se je zavedal nevarnosti komunizma za vero in sploh za usodo vsakega slovenskega naroda. Zato se je že pred vojno med dijaški trdovratno boril proti širjenju tega zapeljivega, a zmotnega nauka.

A ni mu bilo dano, da bi dolgo živel. O božiču 1943 je šel za nekaj dni domov na Dolenjsko. Komunisti so ga blizu doma zajeli in ga strahovito mučili. Potrgali so mu ušesa, razbili desno lice in desno oko, levo oko so mu prebodli z ostrim predmetom, odrezali so mu jezik, ga pretepali in ga končno pobili s krampom. Truplo so vrgli v gozdu v sneg. Tam so ga ljudje čez nekaj tednov našli. Zaradi hudega mraza je bilo še popolnoma ohranjeno. Pri zasliševanju sta bila navzoča tudi dva njegova sošolca iz Ljubljane.

Grozde je bil tudi nenavadno nadarjena pesniška narava. Gotovo bi bil postal velik znanstvenik in globok religiozni pesnik. Več njegovih pesni prinaša tudi ta knjiga. Že v francoskem prevodu, ki gotovo ne more dati lepote izvornika, so močne, občutene in doživljene. Toda »kri mučenikov je bolj dragocena kot črna zlata« znanstvenikov in pesnikov, pravi napis na grobu francoskega konvertita Ernesta

Psiharija. Grozde pa je najlepšo pesem napisal s svojim življenjem in smrtjo.

„Gli sloveni a Trieste“

Te dni je izšla v Trstu deseta številka revije »Trieste«, ki je skoraj v celoti posebečna vprašanja slovenske manjšine v Trstu in sploh v Italiji.

Najzanimivejši je pač članek »Sloveni v Trstne (Gli sloveni a Trieste)«. Napisal ga je Giorgio Cesare. Članek je plod ankete o slovenskem problemu v Trstu med političnimi zastopniki Slovencev samih. Revija objavlja obširne izvečke iz napisanih izjav posameznih predstavnikov (dr. Agnetto, Marija Berničeva, dr. Besednjak, dr. Dekleva, dr. Simčič, dr. Tončič) in iz ustnih razgovorov člankarja z omenjenimi zastopniki.

Morda se bomo kdaj pozneje vrnili k tej številki revije. Danes ugotavljamo samo eno: prizadevanje uredništva, da se seznanj s težnjami in pritožbami Slovencev naravnost pri prvem viru, to je pri Slovencev samih, je vredno vse pohvale. To je prijetna izjema v italijanskem tisku, ki Slovence običajno motri skozi temne in izkrivljene naočnike apriornega na-

sprotstva in skrajno pomanjklivega poznanja. Po analizi izjav skuša priti članek do neklih skupnih političnih zahtev vseh Slovencev, ki živijo na Tržaškem. To je že zabeležil milanski »Corriere della Sera« dne 1. novembra, ko je zapisal zaključek, da bi v glavnem ne smelo biti težko ustredi nekaterim slovenskim zahtevam. Če bi ta analiza imela za posledico, da bi tudi vlada začela o tem razmišljati, potem bi bil storjen prvi odločilni korak na področju pomirjenja tega vetrovnega kota srednje Evrope; večno se namreč Slovencev in Italijani v gneči na Tržaškem ne bodo mogli gledati kot pes in mačka.

V vsem se s člankarjem ne moremo strinjati. Krščansko mislečemu in čutečemu človeku se upira mnenje, da naj velja recipročnost glede ravnanja z manjšino tudi, kadar gre za naravne pravice posameznikov ali narodov. Z etičnimi postulati ne sme nihče barantati, niti posameznik niti država. Tu ne velja izgovor, da en partner ne drži svobodno sprejete obveznosti. Če je ne drži, slabše zanj. Kazen za verolomstvo ne izostane. Drugi partner se v tem primeru ne sme sklicevati na prvega, kajti če prvi pade v prepad, ali ho drugi skočil za njim?

Z G O R I Š K E G A

Prvi kulturni večer v Gorici

Slov. kat. prosv. društvo v Gorici je z 9. novembrom zopet pričelo s svojimi tradicionalnimi kulturnimi večeri. Nahajamo se sredi jeseni in zdaj je čas zelo primeren za tovrstne prosvetne prireditve. Zato moramo prizadevanje SKPD toplo pozdraviti.

Za prvi kulturni večer je prišel iz Trsta prof. J. Peterlin predavati o slovenski likovni umetnosti. G. predavatelj je v svojih izjavah naglasil, da se Slovenci lahko s ponosom uvrstimo ob strani velikih evropskih narodov tudi na polju likovne umetnosti; dela naših slikarjev vzbujajo namreč veliko zanimanja v umetniških centrih, kot so Berlin, Dunaj, Monako, London itd. Predavanje samo, ki so ga spremljale skriptične slike mojstreskih reprodukcij, je obsegalo pregled slov. umetniškega ustvarjanja v slikarstvu, kiparstvu ter stavbarstvu od prvih početkov do sodobnosti.

Naše občinstvo si nedvomno še želi takih večerov, kjer bi imelo priliko seznaniti se vedno bolj z dejavnostjo slovenskega duha.

Zahvalni dan

Po vsej Italiji so v nedeljo 14. novembra praznovali obdelovalci zemlje svoj zahvalni dan. To je lep in pomenljiv praznik, ki je med našim ljudstvom še posebno v navadi, saj leto za letom praznujemo nedeljo zahvalnice.

V Gorici so lepo praznovali ta dan. V cerkvi sv. Ignacija na Travniku je daroval zahvalno sv. mašo župnik č. g. Persig in imel tudi priložnostni govor. Navzoča je bila vsa glavna gorška avtoriteta in veliko število ljudstva. Ob darovanju je skupina v narodnih nošah prinesla v dar pred oltar glavne poljske pridelke, medtem ko so na koro lepo prepevali peveci od Sv. Roka.

Pred cerkvijo sta bila postavljena kot simbol dela dva traktorja s snopi žita, okrašena z narodnimi zastavami. Tudi drugod po deželi so lepo praznovali zahvalni dan.

Slovo so vzeli

Preteklo nedeljo, na Martinovo nedeljo so v treh župnijah jemali slovo domači dušni pastirji: v Sovodnjah se je poslovil dosedanjí župni upravitelj č. g. Bogomil Breclj, ki gre za župnega upravitelja v Doberdob. Po posvečenju je bil najprej za kaplana v Standrežu, nato je prišel za pomočnika bolnemu g. Petru Butkoviču v Sovodnje ter ostal tu po njegovi smrti kot župni upravitelj.

V Doberdolu, kot poročamo na drugem mestu, se je poslovil č. g. Kretič Ivan, ki odide v Devin. Tu pa je prišla vrsta na č. g. Vladimira Komaca, da po skoro desetih letih da slovo Devinčanom ter gre v Sovodnje na mesto č. g. Breclja.

Teško je bilo povsod slovo dušnim pastirjem kot tudi vernikom. Na novem mestu želimo vsem trem gospodom novih in obilnih uspehov pri njihovem delu.

Doberdob

Letošnje praznovanje svetega Martina, našega farnega patrona je bilo povsem izredno. Gospod nam je pripravil kar pet gospodov tako, da se nam je kar čudno zdelo. Že dalj časa so nas vznemirjali razni glasovi, ki so napovedovali, da nas bo naš dobri gospod zapustil. Kar ostreši se nismo mogli strahu in slutnje, zato nam tudi martinovanje ni bilo v pravo veselje. In res, po slovesnih večerih nam je go-

spod župnik povedal, da je končal delo med nami in se od nas poslovil. Neizrečno hudo nas je zadelo, saj nam je g. župnik bil skozi osem let dober duhovnik, potrpežljiv oče in nesebičen učitelj. Zavedamo se, da smo Doberdobci njemu dolžni mnogo hvaležnosti in mu voščimo obilo uspeha in zadovoljstva na novem službenem mestu.

Jamlje

Pri nas pa imamo zares v zakupu nesreče — vseh vrst. Komaj so nekoliko ponehale cestne nezgode in so fantje skoro povsem opustili nevarno pobiranje vojnega razstreliva, ker so le našli zaposlitev pri raznih javnih delih in podjetjih, je pa naše kmete začela nadlegovati družba pretkanih tatov.

Pred tremi tedni so neznani tatovi ukradli pri trgovini Frandolič dve kravi, za katerimi niso našli nobenega sledu. Pred enim tednom so ponovno spretni tatovi ukradli pri Sabličih družini Legiša eno kravo; medtem sta pa neko noč zginili tudi v bližnjem Tržiču nekemu kmetu dve kravi. Dasi so orožniki podvezli potrebne varnostne ukrepe, še se ni posrečilo najti sledi za predrznimi tatovi, čeprav so tudi že pri drugih kmetih poskušali svojo srečo. Upajmo, da bo kmalu prišla ta tatinska družba pod ključ in se bodo naši kmetje zopet lahko oddahnili.

Žrtve nacizma

Generalni komisarjat obrambnega ministrstva je izdal seznam žrtev, ki so našle smrt v zloglasnem nemškem taborišču, v Dachau. Isti komisarjat bo pozneje tem

žrtvam preskrbel dostojen pokop. So to v veliki večini osebe iz Istre, zlasti iz Pulja in Reke, med njimi pa je tudi nekaj ljudi iz naših krajev in imena teh vam prinašamo. Svoji ali znanci teh žrtev lahko dobijo vse potrebne informacije na Generalnem komisarjatu, pri obrambnem ministrstvu v Rimu (Commissariato generale onoranze ai Caduti in guerra presso Ministero della Difesa).

Bizjak Henrik, rojen v Vipavi leta 1927 in tam bivajoč; Boneta Jožef, rojen v Opatjem selu leta 1900 in stanujoč v Dolu; Čadež Ferdinand, rojen v Kojškem leta 1886 in bivajoč v Vipolzah; Car Marijan, rojen v Cerknici leta 1920 in tam bivajoč; Cvek Viktor, rojen v Pliskovici leta 1903 in bivajoč v Grahovem; Ferfolja Vladimir, rojen v Metliki leta 1918 in bivajoč na Vojski; Flander Ivan, rojen v Smasti (Kobarid) leta 1923; Guštin Ivan, rojen na Proseku leta 1928 in tam bivajoč; Jež Filip, rojen v Idriji leta 1903 in bivajoč v Pičnu v Istri; Jež Alojz, rojen v St. Vidu pri Vipavi leta 1891 in tam bivajoč; Kemperle Janko, rojen v Hudojužni pri Podbrdu leta 1911 in tam bivajoč; Knez Ivan, rojen v Koludrovici leta 1885; Koren Jožef, rojen v Magostu (Drežnica) leta 1898 in bivajoč v Karfietu; Krajcar Jožef, rojen v Boljuni pri Pulju leta 1896 in bivajoč v Borštu pri Trstu št. 75; Melink Ignac, rojen na Goriškem leta 1894 in bivajoč v Zagi (Kobarid); Petričič Alojz, rojen v Sovodnjah pri Gorici leta 1918 in tam bivajoč; Stoka Emil, rojen na Kontovcu leta 1913 in tam bivajoč; Tinta Michael, rojen v Saloni ob Soči leta 1905 in bivajoč v Desklah; Tomažič Filip, rojen v Ligu leta 1893 in tam bivajoč; Vajda Matija, rojen v Črni vasi pri Ljubljani leta 1904 in tam bivajoč; Vidmar Leopold, rojen v Idriji leta 1910 in tam bivajoč.

S T R Ž A Š K E G A

Dolina

Na meji med Dolino in Boljuncem stoji velik mlin in zraven lepa domačija Mahničeva družine. Zadnji tork 15. novembra je ta hiša izgubila svojega skrbnega gospodarja in očeta Josipa, ki je že več časa bolehal, nekaj dni pred smrtjo pa ga je zadel kap. Pogreb je bil v sredo v Boljuncu.

Ob prezgodnjem grobu ne žaluje samo velika Mahničeva rodbina, vsa župnija in ves Breg s sočutjem spremlja pokojnega Josipa — po domače Kolombarca — k zadnjemu počitku. Vsi smo ga radi imeli, ker je bil vzoren krščanski mož, — celi katoličan in odličan cerkveni pevec. V Bregu ga poznajo na vseh korih; na dan opasila je redno obiskoval vse cerkve v Bregu in celo v Trstu. Bil je dolgo vrsto let član cerkvenega zbora v Dolini, kamor je redno zahajal k službi božji. Na koro v Dolini in tudi drugod je veliko not, ki jih je prepisal pokojni mlinar Mahnič. Dal je celo vezati razne stare pevske knjige na svoje stroške. Pred dvema leti pa nam je prinesel na novo tiskane Slomškove litanije, ki jih sedaj radi pojemo v raznih cerkvah. Tedaj je dejal, da je to storil v čast Matere božje, ki jo je vse življenje tako pristréno častil. Dolinčani in Boljuncani vedo, da ni lahka in kratka pot sredi zimske noči od Kremenke do Doline in vendar je pokojni Jože redno prihajal k pevskim vjavi in s tem dajal poguma vsem drugim pevcem, ki so ga vedno zelo spoštovali in ljubili.

Hvaležno stojimo ob Kolombarčevem grobu mnogi duhovniki, ki smo ga poznali

in vsi verniki z Brega. Bog nam dajaj veliko takih dobrih mož, zaslužnih za Cerkev in domovino! Bog nam dajaj veliko takih poštvalnih cerkvenih pevcev in načelno čistih značajev! Blagega pokojnika priporočamo v molitev.

Škedenj

V nedeljo 13. t. m. smo imeli škedenjski verniki pastoralno vizitacijo. Škof je pregledal versko stanje naše fare, cerkev ter se srečal in govoril z verniki obeh narodnosti.

Obisk se je začel že v soboto zvečer ob 7h. Pri cerkvenih vratih je g. škofa pogumno pozdravila učenka Sluga Nadja, oblečena v škedenjsko narodno nošo. Sledil je cerkveni obred, pozdrav župnika, škofov nagovor ter blagoslov.

V nedeljo zjutraj ob 7h je imel g. škof sv. mašo in govor za slovenske vernike; mnogim je podelil sv. obhajilo.

Ob 11h je obiskal slovenske šolarje. Popoldne je bil blagoslov z ljudskimi litanijami, ki so za g. škofa poseben užitek in jih zelo rad pojé. Ljudska pesem je prav lepo povezala duhovnike, strežnike, pevke in ostale vernike s škofom. Na poseben način je ugajala g. škofu pesem našega rajaka g. Ivana Grbea: Slava. Pohvalil je mogočnost skladbe ter njeno izvajanje.

Pastoralna vizitacija naj ne bo zaključen dogodek, ki je že v preteklosti, ampak bodrilo za nadaljnjo vztrajnost pri spolnjevanju vseh verskih dolžnosti. Število vernikov naj bo tudi ob navadnih nedeljah tako visoko, kot je bilo ob tem izrednem dogodku.

za čim večjim dobičkom je pospešil iznajdbe v kemiji in tehniki, organiziral proizvodnjo, trgovino, prometna sredstva itd., medtem ko si je državni kapitalizem vse to samo nasilno prilastil.

Vemo tudi, da zasebni kapitalizem ni nastal kar čez noč, temveč so ga prikliale v življenje prilike in razmere, prav tako kakor priklieje n. pr. vremenske prilike in spremembe v življenju razne vrste rastlinstva, koristnega in škodljivega.

Zasebni kapitalizem se je razvil počasi, postopoma in po naravni poti. Narava pa ne pozna skokov v nastajanju niti v umiranju in, ker je temu tako, je treba tudi v boju zoper kapitalizem ubrati naravno pot, to se pravi: ustvariti zoper njegovo nadoblast in poplavo takšne okoliščine in znati tako vplivati, da se njegova oblast in poplava zajezi.

DOLOCENI PREDLOGI

Začeti moramo pri drugi človečanski pravici: pri zasebni lastnini. V čem naj bi obstajala ta lastnina, smo že povedali. Zdaj pa moramo raztolmačiti, kako naj vsaka zakonska zveza pride do te lastnine.

Katinara

Bolje pozno kot nikdar, pravijo. In to velja tudi za naš dopis o zadnjih večjih dogodkih v naši fari, ki prihaja v Glas z nemajhno zamudo. Od 29. oktobra do 6. novembra smo imeli misijon v naši župniji, ki ga je vodil g. misijonar Jože Vidmar. Vsak dan sta bila dva govora, prvi ob sedmih zjutraj, drugi ob sedmih zvečer. Dekleta so imele posebej dve konferenci, žene tudi dve in moške eno.

Sprva udeležba ni bila posebno dobra, potem pa vedno večja. Zelo ganljiv je bil spravi dan in zaključek. Ob teh prilikah je bila cerkev nabito polna. Lepo število ljudi je prejelo sv. zakramente. Prepričani smo, da bo misijon ugodno vplival na pozivitve verskega življenja v župniji. Zadnji misijon je bil pri nas pred 30 leti.

Ravno med misijonom je umrla mati našega g. župnika. Dočakala je skoraj 100 let, sumo poldrugo leto je še manjkalo. Pokopali smo jo na vernih duš dan. Bog naj ji bogato poplača vsa njena dobra dela in trpljenje. G. župniku izrekamo naše sožalje.

Taborniki „Modrega vala“

Komunistično mladinsko društvo »Tabornikov Modrega vala« je imelo svoj prvi občni zbor. Kot gostje so se udeležili zbora tudi zastopniki Društva slovenskih srednješolcev in drugih titovskih organizacij, ki so namenjene bolj starejšim. Taborniki hočejo biti nekakšni komunistični skavti. Kakor pravi poročilo, je bila njihova zadnja najmočnejša prireditev v zadnjih počitnicah taborenje pri Belopeških jezerih. O tem taborenju se je po Trstu tam v septembru veliko slišalo in govorilo. Dva tedna so živeli v štorih fantje in dekleta in uživali pod nadzorstvom odgovornih čisto naravo. Izvedeli smo, da je belopeški župnik po svoji navadi obiskal tudi tabornike pri jezeru. Med drugim jih je vprašal, kam da hodijo k maši ob nedeljah. Dobil je kratek odgovor, da ta slovenska mladina ne potrebuje maše in da nedeljo preživi v naravi brez maše.

S tem dogodkom opominjamo vse dobrosmisleče starše, naj pazijo na svoje otroke.

Z dovoljenjem cerkvenih oblasti bo tretjo nedeljo v adventu (11. decembra) po vsem Primorskem

Nedelja za katoliški tednik

Priporočamo že sedaj našim dobrim vernikom, da molijo za uspeh te akcije. Denarni darovi, ki se bodo to nedeljo nabrali, pojdejo v prid našega lista. Zbirke posameznih duhovnjikov bomo potem v listu objavili.

Darilne pošiljke

naročajte pri specializirani tvrdki

CITRUS

IMPORT - EXPORT

TRST - Via Torrebianca 27 - telefon 2-44-67

Dobavljamo živež, tekstil, čevlje, porcelan, jedilni servis, pohištvo, šivalne stroje, hladilnike, pralne stroje, stroje za čiščenje prahu, radioaparate, bicikle, avtomobile, motocikle in sploh vse, kar se rabi v gospodinjstvu in gospodarstvu.

Obračajte se na nas s polnim zaupanjem in najsolidnejše vam bomo postregli!

SVETLOBA IN SENCA DEMOKRACIJE

ČLOVEČANSKE PRAVICE

Zlasti dandanes se mnogo govori in piše o človečanskih pravicah, katere se morajo v novem redu vsem zajamčiti in katere naj bi vsi uživali. Lepo se slišijo in berejo, ko so vse po vrsti lepo našete. Toda žal, našeti moramo tri izmed temeljnih človečanskih pravic, ki niso izrečno navedene in poudarjene.

Prva teh resnic se glasi:

Vsako normalno človeško bitje ima v določeni dobi svojega razvoja pravico do zakonske zveze.

Druga se glasi:

Vsaka redna zakonska zveza mora že z dnem, ko se ta zveza sklene, biti v posesti lastnega doma, hišne opravne in orodja, katerega pri delu rabi. Kmečka družina mora imeti tudi toliko zemlje, kolikor je zmogljivo obdelovati, in pritliklin, ki so ji potrebne. Delavska in uradniška družina imej pri domu primerno dvorišče in nekaj

vrta, kakor je pač stanu in kraju primerno in možno.

Tretja teh temeljnih človečanskih pravic se glasi:

Vsak zakonski mož mora biti kot vzdrževatelj družine zaposlen v delu, kakršnega je zmožen, da zmore s svojim zaslužkom svojo družino stanu in kraju primerno preskrbeti.

Razume se, da užakonitev teh treh resnic zamore izvesti edino le država. Današnjim državnikom, zapadnim kakor vzhodnim, ne odrekamo resne volje po zbolšanju socialnega reda na svetu, toda enim kakor drugim izjavljamo: Dokler bo v vaših državah sistem zasebnega in državnega kapitalizma, ste prvi kakor drugi v veliki mnoti, ko obljublimate in napovedujete človeštvu boljše in srečnejše čase, kajti sistem, ki povzroča kopičenje bogastva v zasebnih in državnih rokah, je nesocialen, ker prvič množi iz dneva v dan število nemaničev, drugič pa sužnjev.

Vsaka reč na svetu ima svojo dobro in slabo stran in tako tudi oba sistema kapitalizma. Ne odrekamo zasebnemu kapitalizmu nekih gotovih vrčin. V svojem lovu

Ne zahtevamo zakonov in odredb, ki bi zapovedali, naj bi se imetje bogatih delilo med uboge, niti zakonov, ki bi omejevali bogastvo. Zadostovalo bi, da bi državna oblast izdala odlok, ki bi določal in zajamčil popolno varnost vsem družinskim premoščinam in nepremičninam, ki so pomembnih dolgovih zapadle javni dražbi, ruhežu ali pa vknjižbi.

Kratko in nedolžno bo besedilo tega odloka, toda blagodejno za ves nadaljnji gospodarski in s tem tudi politični razvoj v človeški družbi. Nemaničji, zlasti mladi bodo s tem dobili veselje do varčevanja, da čimprej dosežejo postavno določeno in zajamčeno družinsko lastnino. S tem bodo postali naši domovi neodvisni, kar bo tudi prvi pogoj za vredno družinsko življenje.

Nedotakljivost družinske lastnine bo preprečila celo vrsto lahkomišljenih zapravljanj, kakor tudi celo vrsto raznih načinov izkoriščanja, kar ima svojo podlago prav v svobodi razpolaganja, zadolževanja in prilastanja te lastnine. Ko bi tem potom prenehalo zadolževanje na to lastnino, bi s tem tudi prenehalo prehajanje iste iz

OBVESTILA

GLASBENI KONCERT S.K.P.D.

Zvedeli smo, da zbor in orkester S.K.P.D. v Gorici pripravljata lep glasbeni koncert, ki bo zadnje dni novembra. Vaje so v polnem teku. Tokrat bomo slišali slovensko opereto »Povodni mož«, grotesko v enem dejanju; nekaj komadov iz opere »Gorenjski slavček« ter še druge skladbe za zbor in orkester.

ZA PETO OBLETNICO SMRTI pokojnega msgr. dr. Mirka Brumata, stolnega kanonika v Gorici, se bo v nedeljo 20. novembra ob 6. uri zjutraj darovala v stolnici sv. maša za pokoj njegove duše.

ZA VSE NASE VOJNE ZRTVE se bo v nedeljo 20. nov. ob 9. uri darovala sv. maša v cerkvi sv. Ignacija na Travniku.

TRETJI RED! V soboto 19. nov. je praznik sv. Elizabete, patrona tretjerrednic. Zato bo v soboto ob šesti uri zjutraj sveta maša s skupnim sv. obhajilom pri Sv. Ivanu. Po sv. maši vesoljna odveza. V nedeljo, ki je tretja nedelja v mesecu, bo ob štirih popoldne redni mesečni shod.

DAROVI ZA SLOVENSKO SIROTIŠČE:

Gabrje: 130 kg krompirja, 20 kg koruze v štorjih, 4 kg ječmena, v denarju 2.600 lir.

Doberdob-Poljane: 250 kg krompirja, 110 kg koruze v štorjih, 40 kg koruze v zrnju, 20 kg pšenice, 10 kg ječmena, 2 kg koruzne moke, 1 kg pšenične moke, 1 kg fižola, 2 kg sode za pranje, v denarju 7.600 lir.

St. Maver: 280 kg krompirja, 115 kg koruze v štorjih, 120 kg jabolk, 3 kg bele moke, 2 kg orehov, v denarju 3.000 lir

N. N. - Standrež: 17 kg fižola.

Iskren Bog povrni vsem!

DAROVI ZA ALOJZIJEVIŠČE: Namesto cvetja na grob č. g. Staniča darujejo učiteljice osn. šole v Standrežu 3000; Dekliški krožek iz Rima 1500 lir.

Bog povrni!

ZA VINCENCIJEVO KONFERENCO: Ob obletnici smrti svojega moža daruje gospa O. P. iz Rojana 1000 lir.

ZA MARIJANIŠČE: v oktobru so se spomnili našega zavoda: Neimenovani iz Trsta 2000; družina Križmančič iz Bazovice 2000; N. N. iz Opčin 300; razni dobrotniki iz župnije Bazovica so darovali okrog 350 kg krompirja in nekaj drugih živil, kar more biti v vzpodbudo še drugim župnijam! Ob smrti Ivana Palusa daruje družina 1000 lir; gospa Jerič, Sv. Jakob v Trstu, je darovala Marijanišču večjo količino živil (riža, kave, pašte itd.).

— Vsem darovalcem obilno povrni Bog!

rok v roke. Prenehali bi tako mnogi dragi sodnijski procesi, ki se radi teh menjav pogostoma vrše.

Kakor že rečeno, posest družinske lastnine bo morala postati pogoj za vstop v zakonsko zvezo. Zato se bodo morali mladeniči in dekleta, ko postanejo zmožni zaslužka, podvreči nekemu obveznemu varčevanju, to se pravi: določeni del njihovega zaslužka se jim bo odtegnil za fond, iz katerega se tem mladeničem in dekletom oskrbijo in dajo v last primerni domovi in oprema, ko dozori za zakon.

Tudi dedno pravo bi treba spremeniti tako, da postane dedič takega doma le en otrok. Vsem drugim otrokom bo itak preskrbljen lastni dom iz omenjenega fonda ali na drug način.

Sedaj še k tretji človečanski pravici:

(Se nadaljuje)

O G L A S I

Za vsak mm višine v širini enega stolpea: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici